

P9_TA(2024)0107

Działalność finansowa Europejskiego Banku Inwestycyjnego

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie sprawozdania rocznego z działalności finansowej Europejskiego Banku Inwestycyjnego za rok 2023 (2023/2229(INI))

(C/2024/6742)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 15, 126, 174, 175, 177, 208, 209, 271, 308 i 309 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz Protokół nr 5 w sprawie statutu Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI),
- uwzględniając art. 41–43 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,
- uwzględniając komunikat prasowy EBI z dnia 7 października 2016 r. w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikowanie przez UE porozumienia paryskiego,
- uwzględniając sprawozdanie z działalności EBI dotyczące oceny operacji za 2022 r. i program prac na lata 2023–2025, opublikowane 3 marca 2023 r.,
- uwzględniając procedury grupy EBI w ramach mechanizmu rozpatrywania skarg, opublikowane 13 listopada 2018 r.,
- uwzględniając dokument EBI zatytułowany „EIB energy lending policy” [Polityka EBI w zakresie pożyczek energetycznych], opublikowany 8 maja 2023 r.,
- uwzględniając plan działania banku klimatycznego grupy EBI na lata 2021–2025 przyjęty 11 listopada 2020 r. przez Radę Dyrektorów EBI oraz strategię klimatyczną EBI z 15 listopada 2020 r.,
- uwzględniając plan operacyjny grupy EBI na lata 2023–2025, opublikowany 2 lutego 2023 r.,
- uwzględniając sprawozdanie EBI dotyczące inwestycji za lata 2022–2023 zatytułowane „Resilience and renewal in Europe” [Odporność i odbudowa w Europie], opublikowane 28 lutego 2023 r.,
- uwzględniając sprawozdanie z działalności grupy EBI za 2022 r. zatytułowane „Secure Europe” [Bezpieczna Europa], opublikowane 2 lutego 2023 r.,
- uwzględniając przegląd działań EBI w dziedzinie klimatu i zrównoważenia środowiskowego za 2023 r., opublikowany 2 lutego 2023 r.,
- uwzględniając ramy środowiskowe EBI, opublikowane 14 listopada 2022 r.,
- uwzględniając sprawozdanie grupy EBI dotyczące ładu korporacyjnego za 2022 r., opublikowane 8 września 2023 r.,
- uwzględniając publikację EBI z dnia 29 listopada 2023 r. zatytułowaną „EIB Global Strategic Roadmap: EU Finance for a Sustainable Future” [Strategiczny plan działania EBI Global: finanse UE na rzecz zrównoważonej przyszłości],
- uwzględniając podejście EBI Global do sprawiedliwej transformacji i sprawiedliwej odporności, opublikowane 27 listopada 2023 r.,
- uwzględniając sprawozdanie grupy EBI za 2022 r. dotyczące ujawniania informacji na temat zarządzania ryzykiem, opublikowane 9 sierpnia 2023 r.,
- uwzględniając badanie EBI dotyczące klimatu za lata 2022–2023,
- uwzględniając ramy grupy EBI dotyczące zrównoważonego ekologicznie i społecznie rozwoju zatytułowane „The EIB Group Environmental and Social Policy” [Polityka środowiskowa i społeczna Grupy EBI], przyjęte 2 lutego 2022 r.,
- uwzględniając publikację EBI z dnia 10 lutego 2023 r. zatytułowaną „EIB Global – partnership, people, impact” [EIB Global – partnerstwo, ludzie, wpływ],

- uwzględniając podejście EBI do praw człowieka, opublikowane 6 lutego 2023 r.,
- uwzględniając sprawozdanie EBI z 29 czerwca 2023 r. zatytułowane „EIB Group activities in EU cohesion regions in 2022” [Działania grupy EBI w regionach objętych polityką spójności UE w 2022 r.],
- uwzględniając strategię grupy EBI na rzecz równouprawnienia płci i upodmiotowienia ekonomicznego kobiet oraz plan działania w sprawie równości płci,
- uwzględniając kodeks postępowania pracowników grupy EBI, opublikowany 3 lutego 2023 r.,
- uwzględniając kodeks postępowania Komitetu Kontroli i Audytu grupy EBI, opublikowany 30 listopada 2021 r.,
- uwzględniając kodeks postępowania Komitetu Zarządzającego grupy EBI, opublikowany 14 października 2021 r.,
- uwzględniając publikację EBI z dnia 27 listopada 2023 r. zatytułowaną „EIB Group PATH Framework – Version 1.2 November 2023 – Supporting counterparties on their pathways to align with the Paris Agreement” [Ramy PATH grupy EBI – wspieranie kontrahentów w dążeniu do dostosowania się do porozumienia paryskiego”, wersja 1.2 z listopada 2023 r.],
- uwzględniając Pakiet Solidarnościowy EBI dla Ukrainy, zatwierdzony przez Radę EBI 4 marca 2022 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. zatytułowany „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. zatytułowany „Strategia »od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” (COM(2020)0381),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 12 maja 2021 r. zatytułowany „Droga do zdrowej planety dla wszystkich – Plan działania UE: na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby” (COM(2021)0400),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 1 lutego 2023 r. zatytułowany „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej” (COM(2023)0062),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ⁽¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1229 z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie instrumentu pożyczkowego na rzecz sektora publicznego w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji ⁽²⁾,
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju ONZ,
- uwzględniając porozumienie trójstronne między Komisją, Europejskim Trybunałem Obrachunkowym i Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, które weszło w życie w listopadzie 2021 r.,
- uwzględniając pismo Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 22 lipca 2016 r. do prezesa EBI w sprawie kwestii dotyczących konfliktu interesów oraz odpowiedź prezesa EBI z 31 stycznia 2017 r.,
- uwzględniając zalecenia Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich wydane 20 listopada 2023 r. w sprawie 2252/2022/OAM,
- uwzględniając zalecenia Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich wydane 21 kwietnia 2022 r. w sprawie 1251/2020/PB,
- uwzględniając zalecenia Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich wydane 27 lipca 2022 r. w sprawie 1016/2021/KR,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Budżetowej (A9-0031/2024),

⁽¹⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 274 z 30.7.2021, s. 1.

- A. mając na uwadze, że w skład grupy EBI wchodzi Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) oraz że jest ona największą wielostronną instytucją finansową na świecie i jednym z największych podmiotów zapewniających finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu, prowadzącym działalność na międzynarodowych rynkach kapitałowych oraz oferującym klientom konkurencyjne i korzystne warunki w celu wspierania polityki i projektów UE, zarówno w Unii, jak i poza nią;
- B. mając na uwadze, że zgodnie z art. 309 TFUE zadaniem EBI jest przyczynianie się do osiągnięcia celów UE;
- C. mając na uwadze, że do osiągnięcia celów klimatycznych UE potrzebne są inwestycje w wysokości 1 bln EUR rocznie w UE; mając na uwadze, że EBI może pomóc w zniwelowaniu luki dzięki przyciągnięciu kapitału prywatnego;
- D. mając na uwadze, że w latach 2021–2027 gwarancja InvestEU w wysokości 26,2 mld EUR, finansowana z wieloletnich ram finansowych (WRF) i NextGenerationEU, ma zmobilizować dodatkowe inwestycje prywatne i publiczne w Europie o wartości ponad 372 mld EUR, głównie w dziedzinie zrównoważonej infrastruktury, badań, innowacji i cyfryzacji, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz inwestycji społecznych i umiejętności;

Przegląd strategii politycznych i działalności

1. przypomina o ważnej roli EBI jako unijnego banku publicznego i jedynej międzynarodowej instytucji finansowej będącej w całości własnością państw członkowskich, która działa w sposób w pełni zgodny ze strategiami politycznymi UE i podlega unijnym normom prawnym oraz ma wspierać odbudowę społeczną i ekonomiczną oraz ukierunkowane inwestycje przyczyniające się do osiągnięcia celów Unii;
2. docenia, że EBI jest zawsze gotowy dostosowywać się i zmieniać profil swojej działalności zgodnie ze zmieniającymi się wymogami polityki UE, jednocześnie mając na uwadze swoje długoterminowe cele;
3. ponawia apel o podwyższenie kapitału, aby umożliwić EBI proponowanie większego długoterminowego zwrotnego wsparcia finansowego i liczniejszych instrumentów innowacyjnych; zauważa, że jest to konieczne dla sprawiedliwego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, wspierającego kluczowe inwestycje w gospodarkę realną, które w przeciwnym razie nie zostałyby zrealizowane i które mogą zmaksymalizować korzyści z innowacji w kluczowych obszarach polityki UE, takich jak cyfryzacja i transformacja ekologiczna; zauważa, że inwestycje te powinny pomóc łagodzić skutki czynników ograniczających konkurencyjność, takich jak wysokie ceny energii, braki kwalifikacji oraz niewystarczające inwestycje w innowacje i nowe technologie, a także pomóc we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych i celów zrównoważonego rozwoju ONZ; oczekuje, że EBI będzie pilnował, by jego finansowanie przyczyniało się do eliminowania niedoskonałości rynku i nie powodowało efektu wypierania oraz przynosiło wymierne skutki, bez zmniejszania ogólnej atrakcyjności oferty finansowej;
4. podkreśla, że EBI musi utrzymać swój rating kredytowy AAA i zachować pełne zaufanie rynków kapitałowych do swojej działalności;
5. zauważa, że finansowanie EBI odgrywa coraz ważniejszą rolę w świetle poważnych skutków społecznych i gospodarczych kryzysu związanego z COVID-19, a następnie inwazji Rosji na Ukrainę, do których należą zwłaszcza inflacja, wysokie stopy procentowe i przeciążenie finansów publicznych; zwraca ponadto uwagę na większą rolę, jaką odgrywa finansowanie EBI przy małym optymistycznym perspektywach gospodarczych i zwiększonej globalnej konkurencji, co również wpływa na bieżące projekty;
6. uważa, że EBI mógłby zrobić więcej, aby zwiększyć równowagę sektorową i dostosować się do różnorodności regionalnej UE, co pozwoliłoby zwiększyć atrakcyjność jego funduszy; wzywa EBI, aby zajął się kwestią systemowych niedociągnięć, które uniemożliwiają niektórym regionom lub krajom pełne wykorzystanie jego działań finansowych z poszanowaniem stymulowanego popytem charakteru operacji finansowych EBI; zwraca się do Komisji, aby oceniła w szczególności, czy rozkład geograficzny finansowania z programu InvestEU jest zrównoważony, zwłaszcza w odniesieniu do mniejszych państw członkowskich;
7. wzywa EBI, by wspierał projekty, które przyczyniają się do wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych i realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ, zwiększając włączenie społeczne oraz zmniejszając nierówności zgodnie z normami środowiskowymi i społecznymi; wzywa EBI, by odgrywał większą rolę w ocenianiu i wypełnianiu luk inwestycyjnych w zakresie infrastruktury społecznej i dobrobytu w sektorach takich jak przystępne cenowo i energooszczędne budownictwo socjalne, publiczna opieka zdrowotna, usługi użyteczności publicznej, transport publiczny, zrównoważony transport, kultura i edukacja, przy jednoczesnym zapewnieniu dodatkowości i komplementarności w stosunku do innych środków publicznych i kredytodawców komercyjnych; zachęca EBI, by zwiększył wagę korzyści społecznych w ocenie projektów, aby zapewnić długoterminowe, przystępne cenowo rozwiązania w obliczu kryzysu kosztów utrzymania i wyzwań dla gospodarstw domowych powodowanych ogólną sytuacją gospodarczą; zwraca się do EBI o podejmowanie większego ryzyka w związku z projektami zapewniającymi podstawowe usługi, przynoszącymi długoterminowe, wyraźne i wymierne korzyści; wzywa EBI, by w miarę możliwości priorytetowo traktował finansowanie projektów, w których uczestniczą osoby znajdujące się w trudnej sytuacji lub zmarginalizowane, zwłaszcza młodzież, oraz projekty kierowane przez obywateli;

Europejski bank klimatyczny: działania w dziedzinie klimatu i cele w zakresie zrównoważonego środowiskowo rozwoju

8. odnotowuje ustalenia zawarte w sprawozdaniu EBI dotyczącym inwestycji za lata 2022–2023 zatytułowane „Resilience and renewal in Europe”, w którym przeanalizowano inwestycje w działania na rzecz klimatu w całej UE i luki inwestycyjne w różnych sektorach; odnotowuje również plan operacyjny grupy EBI na lata 2023–2025, który potwierdza, że EBI dostosowuje się do priorytetów politycznych UE oraz że zobowiązuje się zwiększyć ambicje w zakresie transformacji ekologicznej i cyfrowej; wzywa Komisję, by opracowała metody oceny luki w zielonym finansowaniu w UE oraz oceniła, jaką rolę EBI mógłby odegrać w niwelowaniu tej luki;

9. przypomina, że EBI jest największym na świecie emitentem zielonych obligacji w wielu walutach; zwraca uwagę, że zwiększenie udziału obligacji denominowanych w euro jeszcze bardziej wzmocniłoby międzynarodową rolę euro;

10. przypomina, że transformacja ekologiczna musi sprzyjać włączeniu społecznemu i być sprawiedliwa, a inwestycje ekologiczne muszą być rentowne oraz że oczekuje się, iż EBI będzie wykorzystywać swoje pożyczki, instrumenty finansowe, pomoc techniczną i usługi doradcze do wspierania obywateli i przedsiębiorstw stojących przed wyzwaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z działań na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.; zachęca EBI, by wspierał projekty, które zapewniają przystępny cenowo dostęp do energii ze źródeł odnawialnych, mieszkań i usług publicznych, a także by wspierał inicjatywy kierowane przez lokalną społeczność i małe projekty ukierunkowane zwłaszcza na zwalczanie ubóstwa energetycznego i traktował je jako priorytet;

11. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że EBI zrealizował już cel polegający na przeznaczeniu co najmniej połowy swoich zasobów na działania w dziedzinie klimatu i zrównoważenia środowiskowego oraz że jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu polegającego na przekazaniu inwestycjom ekologicznym wsparcia w wysokości 1 bln EUR do 2030 r.; oczekuje, że przegląd planu działania banku klimatycznego w 2024 r. zdecydowanie przybliży EBI do celu 1,5 stopnia i celu neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r. oraz zapewni sprawiedliwą transformację dla wszystkich; uważa, że punktem odniesienia powinny być najbardziej ambitne praktyki bankowości publicznej; ponownie apeluje, by w każdym projekcie uwzględniano rzetelną ocenę rozwiązań alternatywnych o mniejszej intensywności emisji i emisji zakresu 3;

12. z zadowoleniem przyjmuje dostosowanie się kontrahentów do porozumienia paryskiego (PATH) i oczekuje, że zostanie w pełni wdrożone pod względem zarówno maksymalizacji redukcji emisji, jak i zwiększenia odporności na zmianę klimatu; odnotowuje reakcję EBI na nadzwyczajną sytuację energetyczną w UE, tj. dostosowanie ram PATH; oczekuje, że odstępstwa przyznane w ramach PATH, by wesprzeć REPowerEU, będą wyjątkiem, wprowadzonym tymczasowo i z dobrych powodów, aby móc przyspieszyć transformację ekologiczną i zakończyć zależność Europy od importu paliw kopalnych, m.in. z Rosji; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie przez EBI wsparcia REPowerEU do obecnego poziomu 45 mld EUR w pożyczkach i finansowaniu kapitałowym na projekty w dziedzinie odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, sieci i magazynowania, infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych oraz przełomowych technologii na kolejne lata;

13. przypomina, że wszyscy klienci korporacyjni korzystający z finansowania EBI mają umowy obowiązek tworzenia i publikowania wiarygodnej strategii dostosowywania się do porozumienia paryskiego („planu dekarbonizacji”), która zawiera średnioterminowe, stopniowe i ilościowe cele w zakresie redukcji emisji oraz ujęte w dłuższej perspektywie opcje osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.; oczekuje od EBI, że przed podpisaniem jakiegokolwiek nowego zobowiązania finansowego będzie przeprowadzał systematyczną ocenę wiarygodności tych planów z zastosowaniem kryteriów dekarbonizacji zgodnych z celem 1,5 stopnia; ponawia apel, by EBI współpracował wyłącznie z pośrednikami finansowymi, którzy opracowali wiarygodne plany dekarbonizacji, w tym wyznaczyli cele krótkoterminowe zgodne ze ścieżką osiągnięcia celu 1,5 stopnia i przewidziane do realizacji jak najszybciej, a najpóźniej do 2025 r.; podkreśla, że wprowadzenie takich nowych wymogów nie może odbywać się ze szkodą dla dostępu MŚP do finansowania;

14. podkreśla kluczową rolę, jaką EBI odgrywa w zapewnianiu sprawiedliwej transformacji; apeluje do EBI o obniżenie minimalnej wielkości pożyczki w przypadku indywidualnych projektów lub programów pożyczek przyczyniających się do sprawiedliwej transformacji; zachęca EBI do zintensyfikowania współpracy z krajowymi i regionalnymi instytucjami finansowymi z myślą o zapewnieniu ukierunkowanego finansowania; wzywa EBI, by przyczynił się w tym kontekście do osiągnięcia celów UE w zakresie równości kobiet i mężczyzn; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie EBI w unijny mechanizm sprawiedliwej transformacji, co pozwoli zająć się społeczno-gospodarczymi skutkami przejścia na gospodarkę neutralną emisyjnie i stworzyć nowe możliwości zrównoważonego rozwoju w kwalifikujących się regionach;

15. wzywa EBI, by dostosował swoje działania zmniejszające ryzyko w celu ukierunkowania finansowania prywatnego na projekty charakteryzujące się wysokim poziomem dodatkowości i przyczyniające się do sprawiedliwej transformacji, przy czym nie powinno to zagrażać komercyjnej rentowności jego portfela; zachęca EBI do wyciągnięcia wniosków z wdrażania takich produktów jak fundusze klimatyczne i infrastrukturalne, w tym do uwzględnienia znaczenia kapitału dostępnego przy udziale pośredników i konieczności poprawienia stosunku ryzyka do zysku w przypadku projektów zielonej infrastruktury prowadzonych na mniejszą skalę;

16. z zadowoleniem odnotowuje zwiększone inwestycje w wodór; domaga się, aby rola wodoru polegała na wnoszeniu wkładu w osiągnięcie neutralności klimatycznej przez ograniczanie emisji z sektorów przemysłu, z których emisje trudno zredukować; oczekuje zapewnienia dodatkowości, aby uniknąć przekierowywania zasobów z istniejącej odnawialnej energii elektrycznej zgodnie z odpowiednim aktem delegowanym⁽³⁾; wyraża zaniepokojenie możliwym wpływem projektów wodorowych na zaopatrzenie w wodę w pewnych regionach oraz na różnorodność biologiczną; zachęca EBI, aby poszerzył swoją specjalistyczną wiedzę doradczą na potrzeby unijnego ekosystemu wodorowego i rynku;

17. podkreśla, że polityka środowiskowa i społeczna EBI wzmacnia zobowiązanie do promowania i wdrażania celów Konwencji o różnorodności biologicznej i globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 r., w szczególności wymogu, aby finansowane projekty nie powodowały znaczących szkód dla różnorodności biologicznej i ekosystemów; z zadowoleniem przyjmuje zmianę z „zerowej utraty netto” na „zerową utratę” różnorodności biologicznej; dąży do pełnego stosowania polityki środowiskowej i społecznej EBI, w szczególności w projektach dotyczących energii odnawialnej; wzywa EBI, aby w pełni dostosował swoją politykę środowiskową i społeczną do globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 r.;

18. z zadowoleniem przyjmuje pierwsze wspólne zasady finansowania przyjaznego dla przyrody opublikowane przez EBI wraz z innymi wielostronnymi bankami rozwoju podczas COP 28; oczekuje, że EBI będzie dalej aktywniej angażował się w inwestycje korzystne dla środowiska i zwiększające różnorodność biologiczną oraz w sektorach przynoszących największe dodatkowe korzyści dla różnorodności biologicznej, takich jak gospodarka wodna i sanitarna, leśnictwo i oceany, z zachowaniem najwyższego poziomu integralności i gwarancji, zwłaszcza w odniesieniu do praw społeczności lokalnych, oraz z uwzględnieniem wniosków wyciągniętych z mechanizmu finansowego na rzecz kapitału naturalnego; oczekuje, że EBI zwiększy finansowanie na rzecz rozwiązań zmniejszających zanieczyszczenie plastikiem;

19. oczekuje intensyfikacji działań na rzecz uwzględniania przyrody w analizach i operacjach oceniających ryzyko finansowe utraty różnorodności biologicznej na poziomie kontrahenta; oczekuje, że do dużych projektów infrastrukturalnych, zwłaszcza inwestycji miejskich, systematycznie włączane będą elementy przyjazne dla środowiska; ostrzega przed projektami, które przyczyniają się do osiągnięcia celów klimatycznych, ale niszczą różnorodność biologiczną;

20. odnotowuje trwające negocjacje w sprawie ekokonwersji długów; wyraża obawy co do rozwoju i adekwatności tej ekokonwersji w zakresie ochrony oraz jej wysokich kosztów transakcyjnych, zwłaszcza że wcześniejsze przypadki dowiodły zasadności takich obaw; podkreśla, że należy zapewnić wysoki poziom przejrzystości i odpowiedzialności krajowej;

21. oczekuje, że EBI będzie w dalszym ciągu stosować rygorystyczne unijne normy dobrostanu zwierząt i właściwe przepisy, również w odniesieniu do działalności hodowlanej i pasz w hodowli ryb, w oparciu o najwyższe standardy ustanowione przez UE oraz wielostronne instytucje finansowe;

22. podkreśla, że bezpieczeństwo dostaw krytycznych surowców ma kluczowe znaczenie dla transformacji ekologicznej i cyfrowej, sektora bezpieczeństwa oraz bazy przemysłowej UE w ogóle; przypomina o roli, jaką odgrywa EBI w unijnym sojuszu na rzecz surowców, oraz o celu Unii, jakim jest zapewnienie większej autonomii w zakresie dostaw surowców krytycznych; podkreśla, że w odniesieniu do surowców krytycznych należy przyjąć podejście oparte na gospodarce o obiegu zamkniętym, uwzględniające recykling i ponowne wykorzystanie, aby zmniejszyć zależność UE od państw trzecich i zwiększyć jej strategiczną autonomię; w związku z tym wzywa EBI do zwiększenia inwestycji w sektor surowców krytycznych, by poprawić odporność surowców, ze szczególnym uwzględnieniem recyklingu surowców wtórnych, oraz do wspierania rozwiązań na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, by pomóc w dywersyfikacji dostaw;

Wsparcie na rzecz innowacji, małych i średnich przedsiębiorstw, przemysłu i cyfryzacji

23. przypomina, że MŚP są podstawą gospodarki Europy; przypomina, że liczba MŚP u UE wynosi 23 miliony, stanowią one 99 % wszystkich przedsiębiorstw oraz zapewniają około trzech czwartych wszystkich miejsc pracy i 50 % łącznej wartości dodanej wytwarzanej przez unijne przedsiębiorstwa; podkreśla, że wspieranie MŚP jest jednym z zasadniczych celów grupy EBI; zwraca uwagę, że kryzys energetyczny i skutki rosyjskiej wojny w Ukrainie, jak również ceny surowców i coraz wyższe stopy procentowe, stawiają kolejne wyzwania przed MŚP;

⁽³⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/1184 z dnia 10 lutego 2023 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 przez ustanowienie unijnej metodyki określającej szczegółowe zasady produkcji odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego (Dz.U. L 157 z 20.6.2023, s. 11).

24. przypomina, że w 2022 r. grupa EBI zapewniła finansowanie na łączną kwotę inwestycji w wysokości 16,35 mld EUR dla MSP i spółek o średniej kapitalizacji; zauważa, że według oceny grupy EBI w latach 2010–2020 łączna wartość operacji tej grupy służących wsparciu dłużnemu MŚP wyniosła prawie 20 mld EUR w skali roku; wzywa grupę EBI, aby zastanowiła się nad sposobami dalszego ułatwiania wsparcia dla MŚP, zwłaszcza w przypadku mniejszych projektów finansowych;

25. podkreśla rolę EFI w poprawie dostępu do finansowania dla mniejszych przedsiębiorstw, spółek o średniej kapitalizacji i przedsiębiorstw typu start-up w UE, a przez to jego wsparcia dla przedsiębiorczości, wzrostu, innowacji, badań i rozwoju oraz zatrudnienia w Unii; zwraca uwagę, że stabilne dostawy energii po konkurencyjnych cenach są jednym z fundamentów skutecznej polityki przemysłowej, w szczególności dla sukcesów MŚP; wzywa grupę EBI, by zapewniła dodatkowy kapitał wzrostu, aby umożliwić MŚP zwiększenie skali swojej działalności; wzywa grupę EBI, aby zwiększyła wsparcie dla rozwoju europejskich przedsiębiorstw typu start-up, również dzięki podejmowaniu większego ryzyka przy wypłacie kapitału wysokiego ryzyka, co zapewni europejskim przedsiębiorstwom typu start-up możliwość zwiększenia skali działalności w UE, zamiast poza nią;

26. podkreśla, że EFI powinien położyć zdecydowany nacisk na projekty tworzące i utrzymujące miejsca pracy o wysokiej jakości, m.in. projekty mające na celu rozwiązanie rosnącego problemu bezrobocia młodzieży – w tym tzw. dualny system kształcenia zawodowego, który okazał się skuteczny i odniósł sukces w niektórych państwach członkowskich – z myślą o tworzeniu bezpiecznych miejsc pracy o wysokiej jakości;

27. dostrzega, że MŚP często borykają się z problemem ograniczonych zasobów administracyjnych i ponoszą wyższe koszty pożyczek niż duże korporacje z powodu mniej korzystnych warunków udzielania pożyczek oferowanych przez banki, oraz uważa, że niezbędne jest oferowanie im prostych i łatwo dostępnych narzędzi finansowych; w związku z tym zdecydowanie zachęca grupę EBI, by w swoich programach upraszczała procedury administracyjne oraz zapewniała niezbędną pomoc techniczną i odpowiednie finansowanie usług doradczych oraz zwiększała tym samym ich dostępność dla MŚP;

28. ponownie apeluje do grupy EBI, aby uzupełnił wysiłki służące budowie rozwiązań opartych na danych, ze szczególnym uwzględnieniem konkurencyjności MŚP, oraz ukierunkował inwestycje w tej dziedzinie na niwelowanie podziałów cyfrowych zarówno w UE, jak i między UE a innymi bardziej zaawansowanymi technologicznie regionami świata; wzywa grupę EBI, by zwiększyła inwestycje w cyfryzację, w rozwój najnowocześniejszych technologii, takich jak AI, oraz w podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników o zasadniczym znaczeniu dla silnej bazy przemysłowej;

Ukraina

29. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę UE na rzecz Ukrainy, uruchomioną przez EBI w marcu 2023 r. w celu sfinansowania odbudowy i ożywienia gospodarczego w Ukrainie i pomyślaną jako tymczasowy program, który umożliwi dalsze zaangażowanie EBI w tym kraju do czasu wprowadzenia oczekiwanego średnioterminowego wsparcia UE; przypomina w tym kontekście o znaczeniu budżetu UE, dzięki któremu EBI może działać i udzielać pożyczki poza UE, co służy realizacji unijnych programów; apeluje o zwiększenie gwarancji udzielanych EBI z budżetu UE, aby umożliwić mu kontynuację istotnych operacji sektora publicznego i prywatnego w Ukrainie oraz rozszerzenie działalności na globalnym Południu; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wszystkie działania EBI w Ukrainie są ukierunkowane na priorytety odbudowy i ożywienia społecznego, ekonomicznego i środowiskowego zgodnie z zasadami „lepszego odbudowywania” oraz będą w pełni dostosowane do przygotowywanego planu dla Ukrainy; z zadowoleniem przyjmuje element pomocy technicznej zapewniający optymalne przygotowanie i realizację projektów, a także środki budowania potencjału; oczekuje, że w ramach planowanej szybkiej oceny szkód i potrzeb nr 3, którą Bank Światowy przeprowadzi we współpracy z Komisją, EBI i rządem ukraińskim, stwierdzone zostaną znacznie zwiększone potrzeby; z zadowoleniem przyjmuje działania EBI mające na celu zapobieganie nadużyciom finansowym i korupcji, ich powstrzymywanie oraz prowadzenie dochodzeń w sprawie nadużyć finansowych i korupcji w związku z projektami EBI w Ukrainie;

30. podkreśla, że prowadzona przez Rosję wojna napastnicza wpłynęła również na regiony UE i spowodowała istotne skutki gospodarcze, zwłaszcza we wschodnich krajach granicznych UE i jej sąsiedztwo, oraz wywołała poważny kryzys humanitarny; podkreśla, że w planowaniu inwestycyjnym na przyszłość należy uwzględnić spowodowane wojną zmiany w łańcuchach dostaw oraz w stosunkach handlowych i gospodarczych; wzywa EBI, by wziął pod uwagę sytuację geopolityczną i inwestycje potrzebne w państwach pierwszej linii, m.in. inwestycje w infrastrukturę i zarządzanie granicami;

31. przypomina, że rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie ma przełomowe znaczenie, ponieważ diametralnie zmieniła europejskie środowisko bezpieczeństwa i wymaga zwiększenia gotowości obronnej, a tym samym wystarczających inwestycji; podkreśla, że należy jak najskuteczniej wykorzystywać wszystkie instrumenty, którymi dysponuje EBI; wzywa EBI, by zwiększył wsparcie dla inicjatywy strategicznej na rzecz bezpieczeństwa w Europie oraz dla europejskiego przemysłu obronnego, w tym MŚP, zwłaszcza aby przyczynić się do stałego wsparcia dla Ukrainy; wzywa EBI do reformy listy kwalifikowalności, aby amunicja i sprzęt wojskowy, które wykraczają poza technologie podwójnego zastosowania, nie były już wyłączone z finansowania EBI;

EBI Global

32. oczekuje, że działania EBI Global będą nadal dostosowane do unijnych interesów strategicznych i celów polityki zewnętrznej; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie EBI w inicjatywę Global Gateway, z której będą głównie wspierane inwestycje w infrastrukturę i MŚP, co przyczyni się do osiągnięcia celu UE, jakim jest zwiększenie jej strategicznej autonomii; oczekuje, że EBI Global zadba, aby inwestycje miały charakter jednoznacznie dodatkowy, generowały długoterminowe pozytywne skutki i przynosiły wyraźne korzyści społecznościom odbiorców poprzez ochronę dziedzictwa naturalnego i kulturowego, zwiększanie odporności na zmianę klimatu, tworzenie lokalnych miejsc pracy, podnoszenie poziomu życia i ograniczanie ubóstwa; uważa, że zainteresowane strony w krajach otrzymujących pomoc, takie jak władze publiczne, społeczeństwo obywatelskie i partnerzy społeczni, muszą być zaangażowane w podejmowanie decyzji w sprawie projektów Global Gateway i ich wdrażanie; przypomina ponadto, że pomyślnie wdrożenie EBI Global wymaga odpowiedniej liczby pracowników w terenie, w tym pracowników lokalnych;

33. zauważa, że od utworzenia nowego działu rozwoju EBI Global rekordowo wykorzystał specjalne okno inwestycyjne w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”, przekazując w 2022 r. ponad 10 mld EUR m.in. na wsparcie Ukrainy i strategii Global Gateway; przyjmuje do wiadomości strategiczny plan działania EBI Global oraz oczekiwanie, że umożliwi on realizację co najmniej jednej trzeciej z inwestycji o wartości 300 mld EUR, które mają zostać uruchomione do końca 2027 r.; z zadowoleniem przyjmuje cel na 2025 r. przewidujący przeznaczanie ponad 50 % rocznych pożyczek na inwestycje w działania w dziedzinie klimatu i zrównowazenia środowiskowego; oczekuje, że finansowanie to przyczyni się do sprzyjającej włączeniu społecznemu i sprawiedliwej transformacji na całym świecie; ponadto oczekuje, że EBI Global w znaczący sposób przyczyni się do osiągnięcia celu UE, jakim jest wspieranie równouprawnienia płci w 85 % wszystkich nowych działań zewnętrznych do 2025 r.; z zadowoleniem odnotowuje postępy poczynione pod względem tworzenia funduszu Global Gateway w ramach gwarancji Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus, który ma finansować inwestycje sektora prywatnego o dużym oddziaływaniu oraz zapewniać finansowanie kapitałowe i dłużne dla projektów o dużym oddziaływaniu z obszaru infrastruktury, czystej energii i rozwoju społecznego na całym świecie; wyraża zaniepokojenie brakiem włączających i znaczących konsultacji z zainteresowanymi stronami, na które wywierają wpływ jego działania; apeluje o większe wsparcie projektów o ograniczonej opłacalności i wysokich korzyściach publicznych, a także o obniżenie minimalnej wielkości pożyczki w przypadku indywidualnych projektów, w szczególności w krajach mniej rozwiniętych;

34. ponawia swój apel do EBI Global o ograniczenie działań łączonych do obszarów, na których mogą one zapewnić wartość dodaną dla lokalnej gospodarki, o unikanie wypierania kapitału prywatnego oraz o dopilnowanie, aby finansowanie mieszane nie było wykorzystywane na potrzeby podstawowych usług publicznych, zwłaszcza związanych ze zdrowiem, edukacją i ochroną socjalną; przypomina, że inwestycjom EBI w tej dziedzinie powinny przyświecać cele polityki rozwojowej UE, zwłaszcza zwiększenie dostępu do powszechnej i przystępnej cenowo opieki zdrowotnej, aby zapewnić lepszy stan zdrowia wszystkim, w szczególności kobietom;

35. wyraża zaniepokojenie szybko rosnącymi poziomami zadłużenia i wyższymi kosztami pożyczek w gospodarkach wschodzących i rozwijających się, przy czym szacuje się, że 60 % krajów o niskich dochodach jest już w trudnej sytuacji pod względem długu publicznego lub istnieje w ich przypadku wysokie ryzyko wystąpienia takiej sytuacji (*); zwraca uwagę na ważną rolę EBI i innych instytucji wielostronnych pod względem finansowania na warunkach preferencyjnych w celu zmniejszenia nierównoważonych poziomów zadłużenia;

36. jest zdania, że EBI Global powinien ponosić odpowiedzialność za przestrzeganie zasad określonych w Deklaracji paryskiej w sprawie skuteczności pomocy i Programie działania z Akry (podmiotowość, dostosowanie, harmonizacja, zarządzanie ukierunkowane na wyniki i wzajemna rozliczalność); w tym kontekście wyraża szczególne zaniepokojenie konfliktem interesów między agencjami kredytów eksportowych a finansowaniem rozwoju przez EBI Global oraz wpływem tego konfliktu na dodatkowość rozwojową inwestycji EBI Global, których to dotyczy;

(*) Sprawozdanie Banku Światowego, „Global Economic Prospects” [Globalne perspektywy gospodarcze], styczeń 2024 r., <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>.

37. zauważa notę informacyjną EBI podsumowującą jego podejście do praw człowieka; przypomina EBI, że powinien włączyć prawa człowieka do procedur należytej staranności, przeprowadzać oceny wpływu na prawa człowieka, wypełniać ogólne zobowiązanie w zakresie praw człowieka oraz działać w pełnej zgodności z art. 2 TFUE; ponawia swój apel o wprowadzenie jasnych i wiążących zasad uzupełniających notę informacyjną podsumowującą podejście EBI Global do praw człowieka, w szczególności w zakresie oceny i braku zaangażowania; wyraża szczególne zaniepokojenie faktem, że od 2015 r. EBI nie wymagał od promotorów projektów przeprowadzania odrębnych ocen wpływu na prawa człowieka; w związku z tym wzywa EBI, by przedstawił strategię w dziedzinie praw człowieka oraz oceny programów, również w terenie w krajach otrzymujących pomoc, z perspektywy praw człowieka, aby zagwarantować konsultacje ze społecznościami lokalnymi oraz systematyczne wdrażanie prawa do dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody; wzywa ponadto EBI do opracowania konkretnych strategii politycznych dotyczących obrońców praw człowieka i protokołów w celu reagowania na ryzyko represji; podkreśla, że należy podjąć szczególne środki w celu włączenia w konsultacje ludności rdzennej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami i innych grup szczególnie podatnych na zagrożenia;

38. ponownie apeluje do EBI, aby wszystkie jego operacje przynosiły korzyści kobietom i dziewczętom oraz przyczyniały się do wzmocnienia pozycji ekonomicznej i zatrudnienia kobiet; uważa, że EBI może jeszcze bardziej zwiększyć wartość pożyczek mikrofinansowych dla przedsiębiorstw prowadzonych przez kobiety, które nadal doświadczają dyskryminacji w dostępie do finansowania;

39. zwraca się do EBI, by we współpracy z innymi instytucjami dwustronnymi i wielostronnymi opracował i stosował wspólne metody analizy wpływu na rozwój, aby zapewnić długoterminowy pozytywny wpływ i wartość dodaną;

Przejrzystość i zarządzanie

40. przypomina, że fundusze EBI są środkami publicznymi, a ich wykorzystanie zawsze powinno podlegać publicznej kontroli i rozliczalności; odnotowuje, że w rankingu przejrzystości bezpośrednich inwestycji zagranicznych za 2023 r. EBI otrzymał ocenę wystarczającą (fair); zachęca EBI, by proaktywnie i w odpowiednim czasie publikował bardziej szczegółowe informacje o projektach, w tym ich uzasadnienia i kontekst, aby pokazywać, w jaki sposób są one zgodne z celami polityki UE i przyczyniają się do ich realizacji, oraz oczekuje, że EBI ograniczy nieujawnianie informacji do mających zastosowanie wyjątków wymienionych w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001⁽⁵⁾ i rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006⁽⁶⁾; domaga się, aby EBI wdrożył zalecenia Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z 20 listopada 2023 r. w sprawie 2252/2022/OAM i z 21 kwietnia 2022 r. w sprawie 1251/2020/PB, aby umożliwić rzetelną ocenę aspektów środowiskowych i społecznych projektów, których finansowanie rozważa;

41. apeluje o większą rozliczalność EIB wobec instytucji UE, zwłaszcza wobec Parlamentu, ponieważ przejrzystość jest jednym z fundamentów demokracji; w związku z tym wzywa EBI, by rozszerzył sprawozdawczość wobec Parlamentu na temat podejmowanych decyzji, osiągniętych postępów i wpływu działalności pożyczkowej, w szczególności w drodze regularnego zorganizowanego dialogu między Parlamentem a EBI; ponownie przypomina o swoim wniosku dotyczącym zawarcia porozumienia międzyinstytucjonalnego między Parlamentem a EBI, aby poprawić dostęp do dokumentów i danych EBI oraz zwiększyć demokratyczną rozliczalność, przewidującym możliwość kierowania do EBI pytań wymagających odpowiedzi na piśmie, jak ma to miejsce w przypadku Europejskiego Banku Centralnego;

42. ponawia apel do EBI, aby zaostrzył politykę zwalczania oszustw podatkowych, uchylania się od opodatkowania i unikania opodatkowania, w tym by nie finansował beneficjentów ani pośredników finansowych, którzy mają udowodnioną złą reputację; wzywa EBI do egzekwowania środków zapobiegawczych i regularnych ocen podatkowych w odniesieniu do jurysdykcji podatkowych niechętnych współpracy, oszustw podatkowych, uchylania się od opodatkowania, a także nielegalnego i agresywnego unikania opodatkowania;

⁽⁵⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 13).

43. zachęca wiceprezesów EBI, aby nie angażowali się we wnioski projektowe z ich krajów pochodzenia; zwraca się do EBI, by w pełni wdrożył wszystkie zalecenia Rzecznika Praw Obywatelskich z 27 lipca 2022 r. w sprawie 1016/2021/KR i z 31 października 2023 r. w sprawie 611/2022/KR w odniesieniu do działań byłych członków jego Komitetu Zarządzającego; zachęca członków Komitetu Zarządzającego EBI, by publikowali informacje o zaplanowanych spotkaniach z zewnętrznymi zainteresowanymi stronami, oraz ponawia apel o systematyczne publikowanie treści posiedzeń organów zarządzających EBI w celu dalszej poprawy przejrzystości;

44. odnotowuje postępy poczynione przez EBI pod względem zwiększania równowagi płci wśród pracowników, choć kobiety są nadal niedostatecznie reprezentowane na stanowiskach wyższego szczebla i w głównych obszarach działalności; ubolewa, że EBI nie osiągnął celów dotyczących zaangażowania kobiet na poszczególnych szczeblach, określonych w strategii EBI na rzecz różnorodności i włączenia społecznego na lata 2018–2021; w związku z tym wzywa EBI, by wzmógł wysiłki na rzecz zwiększenia różnorodności płci w celu osiągnięcia parytetu płci i lepszej równowagi płci na wszystkich stanowiskach, w szczególności wyższych i kierowniczych, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi geograficznej; wzywa EBI, aby intensywniej propagował w swojej strukturze wszelkie formy różnorodności i włączenia oraz by wyznaczał ambitne cele;

o
o o

45. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu.
